

διὰ τοῦ τηλεφώνου, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ὡς φαίνεται, προσπαθεῖ νὰ τοποθετήσῃ καὶ προσαρμόσῃ καταλλήλως τὸ ἐνωτικὸν τέρμα εἰς τὴν οἰκίαν τηλεφωνικὴν διεύθυνσιν.

Διὰ τῆς ὄντως μεγαλοφυοῦς καὶ ἐπίσης ἐξ Ἀμερικῆς καταγομένης εφευρέσεως, καθ' ἣν ἀπεδείχθη πλέον τίς ὁ καταλληλότερος καὶ ἐπιτηδειότερος τρόπος τῆς παρεμβολῆς τοῦ ἐνωτικοῦ γραφείου εἰς τὸ ὅλον σύμπλεγμα, ἐγένετο δυνατὴ ἡ τηλεφωνικὴ συγκοινωνία, ὑπαρχόντων τῶσαν συμφμάτων ὅσων καὶ συνδρομητῶν, οὕτω δὲ κατέστη τὸ τηλεφώνον ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τοιοῦτον συγκοινωνίας μέσον,

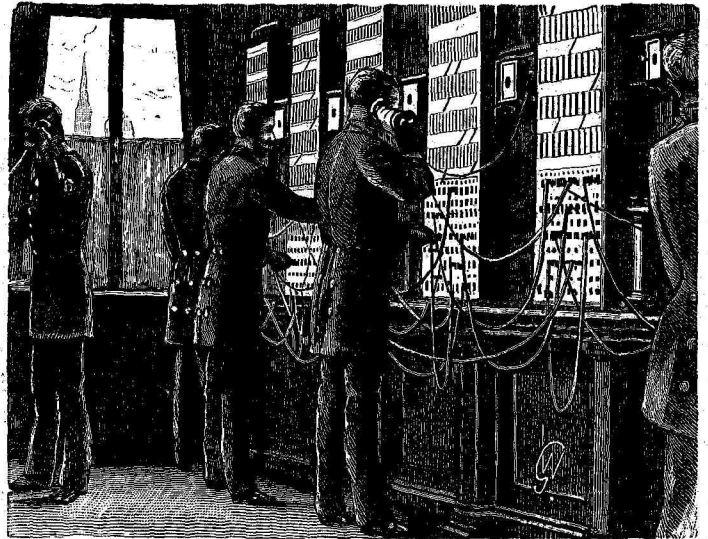
ὥστε οὐχὶ μόνον χάριν τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἰδιωτικὰς καὶ οἰκιακὰς ἀκόμη ὑποθέσεις καθ' ἑκάστην νὰ αὐξάνηται ἡ πρὸς αὐτὸ ἀγάπη καὶ εὐνοία τοῦ δημοσίου.

Ἐχομεν ἀφήσει τὴν ἡμετέραν συναναστροφὴν, ὅπως ποιήσωμεν μικράν τινα ἐκδρομὴν εἰς τὸν κεντρικὸν ἐνωτικὸν σταθμὸν, ἥδη δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν ἐπανευρίσκομεν αὐτὴν εὐθύμως συνδιαλεγομένην καὶ διασκεδάζουσαν.

Ὁ οἰκοδεσπότης ἐν τῷ μεταξύ ἐπανήλθεν ἐκ τοῦ καταστήματός του, ὁμοίως ἐφθασαν καὶ τὰ διάφορα παραγεγνημένα ἐδώδιμα καὶ ποτά, ὥστε ἡ μάγειρος ἀσχολεῖται ἤδη μετὰ πάσης σπουδῆς εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ δείπνου.

Ἡ συναναστροφὴ δεικνύει τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα, ὃν καὶ ἄλλαι τοιοῦτου εἶδους διασκεδάσεις. Συνομιλοῦσι περὶ

πλείστων ὅσων πραγμάτων, συζητοῦσι περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ δύναται εὐαρεστώτερος νὰ καταστή ὁ παροδικὸς αὐτὸς βίος. Ἡ οἰκοδεσποῖνα ἀρχίζει ἤδη νὰ ἐλπίζει, ὅτι ὁ σύζυγός της θὰ παραιτηθῇ τοῦ ταξιδίου, διότι συμβουλευθεῖσα τὸ ὥρολόγιόν της, βλέπει ἐγγίζουσαν τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμαξοστοιχίας, μεθ' ἧς ἐσκόπει ν' ἀναχωρήσῃ. — «Θὰ μείνῃς καὶ σήμερον;» ἐρωτᾷ θριαμβευτικῶς ἐπιδεικνύουσα αὐτῷ τὸ ὥρολόγιόν της. — «Καλὰ ἔχαμες καὶ μ' ἐνθύμισες», ἀπαντᾷ ὁ σύζυγος· ἀπεφασίσα ν' ἀνα-

χωρήσω μετὰ τὴν νυκτερινὴν ἀμαξοστοιχίαν. Καὶ ταῦτα λέγων τρέχει εἰς τὸ τηλεφώνον, συνεννοεῖται μετὰ τοῦ γραφείου τῶν ἀμαξῶν τοῦ ὕπνου, καὶ παραγγέλλει μίαν θέσιν ἐν τοιαύτῃ τινὶ ἀμάξῃ διὰ τὴν νύκτα, λαμβάνει μετ' ὀλίγον καταφατικὴν ἀπόκρισιν διὰ τοῦ πνεύματος, ὅπερ ἐν μορφῇ τηλεφώνου τὴν ἐρώτησιν καὶ τὴν ἀπόκρισιν τῷ διαβιβάζει μετὰ τόσης ταχύτητος, ὡς ἂν μὴ ἦσαν πλέον φυσικὰ φαινόμενα ἐν συνεργείᾳ, ἀλλὰ πράγματι διαβολικὰ πνεύματα μετὰ τεσσάρων διαστάσεων.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ εὐρίσκει τῶρα, ὅτι τὸ τηλεφώνον καὶ μεθ' ὅλα του τὰ πολλὰ προτερήματα, ἔχει ἐν τούτοις καὶ τὰ σκοτεινὰ του μέρη, διότι ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν αὐτό, ἡ προσωρινὴ χρεία της ἤθελεν ἀναβληθῇ τοῦλάχιστον ἀκόμη μίαν ἡμέραν.

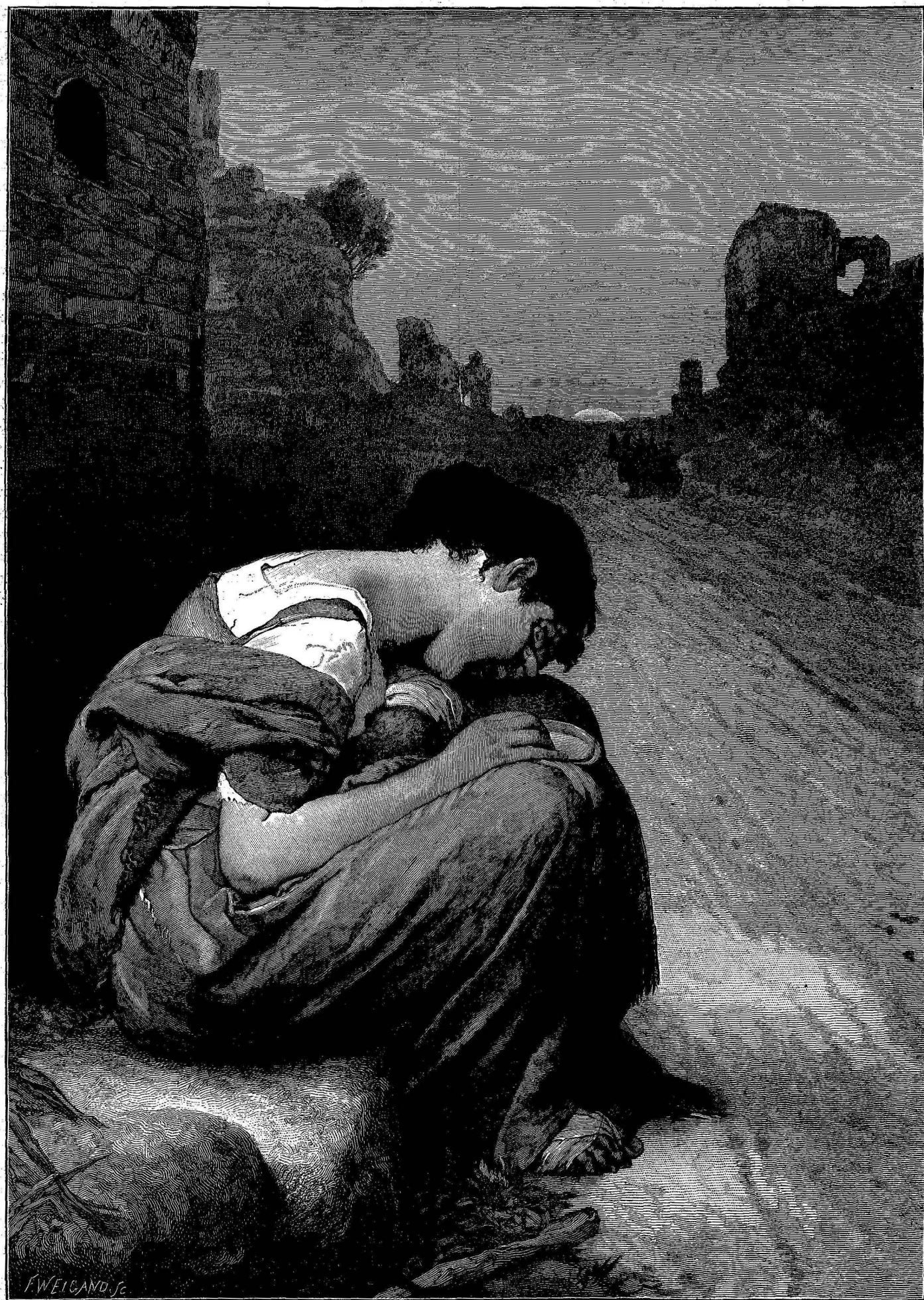
ΣΚΕΨΕΙΣ ΦΡΟΝΙΜΟΥ ΜΗΤΡΟΣ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

«Νὰ σὲ πῶ, γυναῖκά μου, καλὰ θὰ κάμωμεν, ἂν περιορίσωμεν ὀλίγον τὰ ἐξοδά μας.» Πόσοι ἄρ' αὖτε οἰκογενεάρχαι κατὰ τὸ διάστημα τῶν τελευταίων ἐτῶν εἶπον τὴν φράσιν ταύτην εἰς τὰς συζύγους των κατὰ διφόρους τρόπους καὶ μετὰ ποικίλους τόνους τῆς φωνῆς των! «Ὅλοι θέλουσι νὰ „περιορίσουν“ τὰ ἐξοδά των, ὅλος ὁ κόσμος ἐπὶ τέλους ἡσθάνθη αἰφνης τὴν ἀνάγκην νὰ „οικονομήσῃ“.

Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς παρίστα τὴν ἀνάγκην ταύτην τῷ κυριάρχῃ του, ὁ διευθυντὴς τῶν κτημάτων τῷ βαθυπλοῦτῃ κυρίῳ του, ἀριστοκρατικαὶ οἰκογένειαι πωλοῦσι τὰς

θελκτικὰς ἐξοχικὰς αὐτῶν ἐπαύλεις χάριν οἰκονομίας, πρὸς τὸν αὐτὸν δὲ σκοπὸν ἄγγλοι λόρδοι „ἀποδημοῦσιν“ εἰς ἡπειρωτικὰς χώρας, καὶ ἐδῶ μὲν βλέπεις τοῦτον ἀπολύοντα τὸν δεύτερον ὑπηρετὴν του, ἐκεῖ δὲ τὸν ἄλλον ἀποπέμποντα τὴν μόνην καὶ περὶ ὅλων φροντίζουσαν ὑπηρετρίαν του· ὁ ὑπουργὸς τὸν μῆνα τοῦτον θὰ δώσῃ δύο μόνον ἐσπερίδας ἀντὶ τῶν νενομισμένων καὶ ἄλλοτε διδομένων πέντε μεγάλων ἐσπερινῶν διασκεδάσεων, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ ἀστοῦ ἀρχίζει χάριν οἰκονομικῶν λόγων νὰ περικόπτῃ τὴν τροφὴν τῶν τέκνων τῆς, — ἀπαντᾷ ἐπὶ τέλους πλούσιοι καὶ πένητες, μικροὶ καὶ μεγάλοι προσπαθοῦσι νὰ οἰκονομήσωσιν, οὕτω δὲ, ἐὰν τὸ

Η ΕΠΑΙΤΙΣ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΠΠΙΑΣ ΕΝ ΡΩΜΗ. Είκαον ὑπερ Γαβριήλ Μάξ.

πραγμα εξακολουθήσει την πορείαν ταύτην, δύναται τις να πιστεύσει, ότι εντός βραχέος θα καταπλουτήση άπας ο κόσμος.

Τὰ πυρασφαλή χρηματοκιβώτια θα διαρραγώσιν εκ του μέλλοντος να υπερεκχειλίσθῃ ἐν αὐτοῖς πλούτου, τὰ δὲ ταμειυτήρια δὲν θα ἔχωσι μετὰ μικρὸν ποῦ να ἀποθέσωσι τὰ ἐν αὐτοῖς ἐπισωρευθησόμενα χρήματα· ἐν τούτοις οὐδὲν ἐκ τούτων μέλλει να συμβῇ, μετ' ὅλην δὲ τὴν φειδῶ καὶ τὴν οἰκονομίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν πενήτων καθ' ἐκάστην αὐξάνεται, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν οἰκονομούντων ἀγνοοῦσι πῶς να οἰκονομήσωσιν ἢ ἀδυνατοῦσι μετ' ἐνεργητικότητος να ἐπιδιώξωσι τὴν ἐφαρμογὴν τῶν οἰκονομικῶν αὐτῶν σχεδίων.

„Πῶς καὶ ποῦ πρέπει να οἰκονομῶμεν;“

Ἡ ἀπόκρισις εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπήτησε πολλῶν δακρύων καὶ αὐπνῶν νυκτῶν δαπάνην. Θὰ πειραθῶ δὲ σήμερον ὀλίγον τι ἐγγύτερον να ἐξετάσω τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι καὶ ἐγὼ πρὸς λύσιν αὐτοῦ ἠγγρύπνησα καὶ ἐκλαυσα, ἐσκέφθην καὶ ἐφιλοσόφησα. Πρὸς τὸ παρὸν ἂς ἀφήσωμεν τοὺς „Ἀθανάτους“ ἐκ τῶν οἰκονομούντων ἐκτὸς τοῦ ἡμετέρου κύκλου, διότι οὐδεμίαν ὁρεξίν ἔχομεν ν' ἀσχοληθῶμεν εἰς ἐπισήμους οἰκονομικὰς ἐγχειρίσεις καὶ νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς ζητήματα τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας. Ὡς πάντοτε, οὕτω καὶ νῦν αὐστηρῶς θα περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἐπικρότειαν, εἰς τὸν κύκλον τῶν οἰκοδεσποινῶν.

Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν ταλαίπωρον οἰκοδέσποιναν εἶπεν ὁ σύζυγός της „Πρέπει να περιορισθῶμεν τὰ ἐξοδὰ μας“, αὕτη δὲ πρόθυμος εἰς ὑπακοὴν τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ παραθέτει αὐτῇ εἰς τὴν τράπεζαν ἀντὶ τοῦ συνήθους φητοῦ φαγητὸν ἐξ ὀσπρίων ἢ λαχάνων.

— Ὅχι, καλέ, ἐκφωνεῖ παροργισθεὶς ὁ σύζυγος, τακτικὸ φαγὶ θέλω να ἔχω ὑμῶς μου. Στὸ φαγητό, γυναικά μου, δὲν γίνεται οἰκονομία, καὶ μάλιστα ἄφ' οὗ ἔχομεν καὶ παιδιὰ, τὰ ὅποια πρέπει να τρέφονται καλὰ, διότι γρήγορα μεγαλύνουν.

Ἡ σύζυγος σιωπᾷ καὶ σκέπτεται „να ἴδῳ, θα δοκιμάσω τώρα να οἰκονομήσω ἀπὸ τὰ φορέματα“, ἡρώϊκῶς δὲ παλαίει κατὰ τοῦ πόθου, ὃν πρὸ πολλοῦ ἔτρεφεν, ὅπως ἀποκτήσῃ καινούργι' ἐπενδύτην.

Ἦλθε μία πρόσκλησις. Ὁ σύζυγος ἀναφαίνεται, ἀνεπιλήπτως ἐνδεδυμένος, εἰς τὸ δωμάτιον καὶ εἰδοποιεῖ, ὅτι εἶνε ἔτοιμος πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἡ σύζυγος ἀμέσως ἀναζητεῖ τὸν πῖλον καὶ τὸν ἐπενδύτην της.

— Δὲν ἔγινεν ἀκόμη ἔτοιμο το καινούριό σου μαντέλο; ἐρωτᾷ ὁ σύζυγος μὲ ἀγανάκτησιν.

— Ἀλλὰ — τὸ ἐπανωφόρι μου εἶνε ἀκόμη πολὺ καλὸ καὶ — ἤθελα να οἰκονομήσω, ἀπαντᾷ τραυλίζουσα ἡ κυρία.

— Εἰς τὰ φορέματα δὲν γίνεται, σὲ λέγω οἰκονομία, λέγει ἐπιτακτικῶς ὁ σύζυγος, τί θα ποῦν ὕστερα δι' ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι ὅταν σὲ βλέπουν να πηγαίνης ἔς γάμον μὲ ἕνα τέτοιο μαντέλο παλαιὸ πλεόν καὶ ὄχι τοῦ συρμού. —

Συνέπεια δὲ τοῦ ἀποτυχόντος τοῦτου οἰκονομικοῦ πειράματός εἶνε ὅτι — ἀντὶ να πορευθῶσι πεζῇ — εἰς τὴν παρακειμένην τοῦ δρόμου γωνίαν μισθώνουσιν ἀμάξαν καὶ εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν κατάστημα ἀγοράζουσιν ἀκριβὸν τινα ἐπενδύτην, ὁ ὁποῖος μάλιστα οὕτε εἶνε τῆς ἀρσενείας τῶν ἀγοραστῶν. —

Ἡ καλὴ ἡμῶν αὕτη οἰκοδέσποινα εἶνε ἐκ τῶν καρτερικῶν κείνων καὶ πρᾶων γυναικῶν, αἵτινες δὲν σοφιστεύονται.

Οὐδεμίαν λέξιν λέγει προηγουμένως περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλ' ἀμέσως π. χ. διαγράφει ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τὰ μουσικὰ μαθήματα τῶν θυγατέρων της ἢ προσπαθεῖ να κάμῃ οἰκονομικὰ πειράματα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ της.

— Εἰς ὅλα τᾶλλα καλὴ ἡ οἰκονομία, εἰς τὰ γράμματα ὅμως ὄχι! λέγει μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ σύζυγος· ἔπειτα τί ἄλλο ἔχομεν ν' ἀφήσωμεν εἰς τὰ τέκνα μας; αὐτὰ εἶνε τὸ καλλίτερον κεφάλαιον δι' ὅλον τὸν βίον των.

Θέλει ἐπὶ τέλους ν' ἀποπέμψῃ τὴν ὑπηρετρίαν, ἀλλ' — „αὐτὸ μόνον ἔλλειπεν!“ ἀκούει. — Μήπως δὲν τυραννεῖσαι ἀρκετά;

Τοιοτοτρόπως βαίνουνσι τὰ πράγματα καὶ ἐν τούτοις καθ' ἐκάστην ἀκούει τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο λόγιον „πρέπει να περιορισθῶμεν τὰ ἐξοδὰ μας“.

Δὲν εἶνε αὐτὸ πλέον ἀπελπισία; — Ὅχι, καλὴ μου οἰκουρά, δὲν πρέπει ν' ἀπελπισθῇς, διότι ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀντίφασιν, ἥτις τόσον συνεχῶς κατέστρεψεν ὅλα σου τὰ σχέδια, ἔγκειται συγχρόνως καὶ ἡ μόνη ὀρθὴ λύσις τοῦ ζητήματος.

Ἡ οἰκονομία δὲν πρέπει να γίνηται εἰς ἕν μόνον πρᾶγμα, ἀλλ' εἰς ὅλα καὶ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις καὶ κατὰ τρόπον ὅπως ἀνεπαίσθητον, οὕτως ὥστε γενικὴ τις μόνον να παρατηρῇται, οὐχὶ δὲ καὶ μερικὴ οἰκονομία. Οὕτω δέ, ἵνα ἀναφέρωμεν αὐθις τὸ πρῶτον παράδειγμα, ἡ οἰκοδέσποινα δὲν ἔπρεπεν ἀμέσως ν' ἀποκόψῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ κρέας, ἀλλὰ να προμηθεύηται νῦν μόνον ὀλιγωτέραν αὐτοῦ ποσότητα ἢ τὸ προτερον. Ἐὰν τὸ καθ' ἐκάστην κρέας ἡλάττου κατὰ 100—200 δράμια, ἐντὸς ἔτους θα εἶχε περισσεύμα 80—100 δραχμῶν, δι' αὐτῶν δὲ ἡδύνατο οὐχὶ μόνον ἐπενδύτην, ἀλλὰ καὶ ἕνα πῖλον περιπλέον ν' ἀγοράσῃ, ἐκτὸς ἐὰν αἱ ἀπαιτήσεις της ἦσαν πάρα πολὺ ὑπερβολικαί.

Μικρά τις λοιπὸν καὶ μετρία οἰκονομία ἐξ ὅλων χωρὶς ἐκ τούτου να προκύπτῃ ζημία τις, δύναται ν' ἀποτελέσῃ σημαντικὴν βοήθειαν καὶ ἀνακούφισιν, ἡ ὅποια ἀδιστακτικῶς πολὺ μεγαλειτέρα καθίσταται, ὅταν οὐδὲν μὲν περιττὸν προμηθευόμεθα, πορίζόμεθα δὲ πᾶν τὸ ἀναγκαῖον καὶ χρησίμον κατὰ τὴν εὐθετον ὥραν καὶ ἐκ τῶν καταλλήλων πηγῶν, καὶ συγχρόνως προσέχωμεν μετ' ἐπιμελείας, ὅπως μὴδὲν καταστραφῇ ἡ ἀπωλεσθῇ. Διὰ τῶν τριῶν τούτων μέτρων δυνάμεθα πολὺ πλειότερα να οἰκονομήσωμεν παρὰ ὅσα διὰ στενοτάτου περιορισμοῦ εἰς ἕν μόνον πρᾶγμα.

„Ὅσα χάνονται ἀπὸ ἕνα μεγάλο νοικοκυρεῖο κάμουν ὀλόκληρο μικρὸ νοικοκυρεῖο“ ἡ δὲ ἀλήθεια τοῦ λογίου τούτου εἶνε πλεόν ἀποδεδειγμένη. Ἐξ ἐκάστου κτήματος κλέπτονται τσαῦτα ἀφανῇ νομιζόμενα ἀντικείμενα, ὅσα δύνανται ἀληθῶς ν' ἀποτελέσωσιν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα σκεύη οἰκογενείας. Τοῦ κακοῦ τούτου οὐδεμίαν θεραπείαν οὕτε εὐρέθῃ οὕτε ὑπάρχει, ὥστε καὶ ἐὰν τίς μοι εἴπῃ, ὅτι παρ' αὐτῷ ἄλλως ἔχουσι τὰ πράγματα, ἐγὼ πιστεύω μᾶλλον ὅτι τῶν πραγμάτων τούτων οὐδεμίαν γνῶσιν ἔχει, πιθανῶς δὲ καὶ ἀφίνει — δις να κλέπτωνται τὰ πράγματά του.

Πᾶσα οἰκονόμος οἰκοδέσποινα φροντίζει, ὅπως μὴδεὶς ἐκ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἀπομακρύνηται τῆς τραπέζης πεινῶν, ὅπως μὴδεὶς ἐκ τῶν αἰτούντων ἐλεημοσύνην ἀπέλθῃ ἄσιτος ἐκ τοῦ οἴκου της, μὴ λιμώττωσι δ' ἄφ' ἑτέρου καὶ τὰ μικρὰ πτηνὰ τὰ ἔξω τοῦ παραθύρου καθιπτάμενα, ἐν τούτοις — οὐδέποτε ἐπιτρέπει να ἐξαφανισθῇ τι ματαίως, οὕτε τὸ μικρὸν ψυχίον, οὕτε τῆς ταινίας τὸ ἀποκοπὲν τμήμα, οὕτε ἡ ἀφανὴς καρφοβελόνη, οὕτε κἂν αὐτὸ τὸ ράκος.

Γνωρίζω γυναίκες, αἱ ὁποῖαι πάντοτε ὁσάκις βρέχει φοροῦσι διὰ πρώτην φοράν τὸν καινουργῆ πλόν των, — ἐννοεῖται δ' ὅτι λησμονοῦσι συγχρόνως νὰ συμπαράλαβωσι τὸ ἀλεξιβρόχιόν των. Αἱ τοιαῦται οἰκοδόμοι διὰ φυλάττουσι μὲν μετ' ἐπιμελείας τὸ ὑπόλοιπον τοῦ φητοῦ, ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας τὸ ἀπορρίπτουσιν ἐν σιωπῇ καὶ κρυφίως, ἐκτὸς ἐὰν τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ κρέατος δὲν ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξὺ ψυχὴν — καὶ μόνον τοῦ ἐδραπέτευσεν· καὶ ἔπειτα αἱ ἀγαθαὶ αὐταὶ κυραὶ τολμῶσι νὰ ἰσχυρίζωνται, ὅτι ἡ „σοφὴ οἰκονομία“ συνίσταται εἰς το νὰ δώσωσιν ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος φαγητὸν εἰς τοὺς ὑπηρετάς ἢ ἀρνηθῶσι νὰ „σπαταλήσωσι“ δύο παραδες ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν.

Ὁ ἄγγλος σοφὸς οἰκονομολόγος Σμάιλς, ὁμιλῶν περὶ οἰκονομίας, δίδει ἡμῖν τρεῖς χρυσᾶς συμβουλὰς, τὰς ἐξῆς 1^{ον}) ἐξόδευσεν πάντοτε ὀλιγώτερα τῶν ὅσα ἐξοδεύεις, 2^{ον}) πληρὸν τοῖς μετρητοῖς καὶ μετὰ καρτερίας ἄπεχε ἀπὸ παντὸς ὅ,τι δὲν δύνασαι νὰ πληρώσῃς καὶ 3^{ον}) οὐδὲν ἀβέβαιον εἰσόδημα ὑπολαμβάνεως ὡς ἤδη εἰλημμένον καὶ μὴ διαθέτης αὐτὸ ἐκ τοῦ προτέρου.

Οἱ κανόνες οὗτοι εἶνε τῷ ὄντι ὀλίγον ἀπότομοι, τραχεῖς, ἀλλ' ὅπως δὴποτε, μεγάλων ἐπαίνων εἶνε ἄξιος ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε δυνθῆναι νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Πρὸ πάντων ἡ πρώτη συμβουλή εἶνε λίαν ἀξιοσύστατος, καθ' ἣν κατὰ τὰς εὐτυχεῖς τῆς ζωῆς ἡμῶν ἡμέρας πρέπει νὰ θέτωμέν τι πάντοτε κατὰ μέρος, οὗ πιθανὸν νὰ λάβωμεν ἀνάγκην κατὰ τὰς ἀτυχεῖς.

Ἡ δευτέρα συμβουλή τοῦ Σμάιλς, καθ' ἣν „πληρὸν τοῖς μετρητοῖς καὶ ἄπεχε ἀπὸ παντὸς ὅ,τι δὲν δύνασαι νὰ πληρώσῃς“, κατ' ἐμὴν ἰδέαν ἔχει σχετικὴν τὴν ἐν αὐτῇ ἐγκρυπτομένην ἀλήθειαν, διότι μοι φαίνεται ὠρισμένη μόνον δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουσι σταθερόν τι ἐξόδον καὶ ἐπομένως εὐκολώτατα δύνανται νὰ ἐξαπλωθῶσιν ἀναλόγως πρὸς τὸ „ἐφάπλωμα“ τοῦτο. Ἐὰν δὲ ἤθελέ τις νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὴν εἰς τὰς ἐμπορικὰς, οἰκονομολογικὰς καὶ ἄλλας παρομοίας ἐργασίας, ἀμέσως ἤθελε διακοπῇ πᾶσα ἐμπορικὴ κίνησις καὶ συγκοινωνία.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἀνέγνων τὸν τρίτον κανόνα, καθ' ὃν „οὐδὲν ἀβέβαιον εἰσόδημα δέον νὰ θεωρῇ τις ὡς ἤδη εἰλημμένον καὶ ἐπομένως νὰ μὴ διαθέτῃ αὐτὸ ἐκ τοῦ προτέρου“ ἐνεθυμνήθη γείτονά τινα ἡμῶν. Οὗτος εἶχε φυτεύσει εἰς ὅλους τοὺς ἀγρούς του γλυκυκάρπους κερασιάς, δι' ἧς, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη, τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο οὐδόλως ἦτο κατάλληλον.

— Ἐντὸς τριῶν, τεσσάρων ἐτῶν θὰ ἤμπορῶ νὰ ἐνοικιάσω τὰς κερασιάς μου ἀντὶ 1500—2000 φράγκ. τοῦλάχιστον, ἔλεγεν οὗτος θριαμβευτικῶς, ἀν μετατρέψω αὐτὸ τὸ ποσὸν εἰς κεφάλαιον, θὰ ἔχω τοῦλάχιστον εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας φράγκ., τοιουτοτρόπως διὰ τῶν δενδροστοιχιῶν τούτων καὶ ἡ ἀξία τοῦ κτήματός μου ἡυξήθη ἀναλόγως.

— Αὐτὸς κάμνει ἔάν νὰ εἶχεν ἀπὸ τώρα τὰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας εἰς τὸ θυλάκιόν του, εἰπέ ποτε μειδιών ὁ σύζυγός μου, αὐτὸς ἔμπορεῖ αὖριο νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ ἐπιδιορθώσῃ τὴν ἑπαυλὶν του διὰ τῶν ὑποθετικῶν τούτων χρημάτων.

Πράγματι δὲ τοῦτο καὶ συνέβη. Ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ ἐποικοδόμησις τῆς ἑπαύλεως ἀπῆλθον περὶ τὰς 20 χιλιάδας

φράγκων, ὥς ἔπρεπε νὰ προμηθευθῇ, ἐν ᾧ ἐκ τῶν κερασιῶν του οὐδὲ ὀβολὸν συνήγαγεν ἀκόμη, δι' ὃ καὶ μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ, πωλήσας εἰς ἄλλον καὶ τὴν ἑπαυλὶν καὶ τὰς κερασιάς του.

Ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκονομία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ „μόνη“ εἰς τὸν κόσμον, ὅπου δὲ εἶνε τοιαύτη, δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἄλλο παρὰ ἄσκοπος συναγωγὴ ἀργυρίου καὶ περιουσίας ἔτοι πλεονεξία, ἡ ἀληθὴς στέρησις ἐν μέσῳ τῆς ἀφθονίας, ἡτοὶ ταπεινὴ φιλαργυρία. Ἡ γνησία, ὀρθὴ καὶ ἀληθὴς οἰκονομία, ἣν ἐγὼ ἐννοῶ, οὐδέποτε εὐρίσκεται μόνη, διότι ἵνα γίνῃ τις οἰκονόμος ὑπὸ τὴν κοινοτάτην τῆς λέξεως ἐννοίαν, ἀπαιτεῖται ν' ἀγαπᾷ ἐκ τῶν προτέρων τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν φρόνησιν. Ἐν τούτοις καὶ πολὺ ὑψηλότερον δύναται νὰ αἰωρηθῇ ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἐλάχιστη αὐτὴ καὶ πεζωτάτη ὅλων τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν, ὅταν δηλαδὴ συνηνωμένη πρὸς τὴν γενναιοφροσύνην καὶ τὴν ἐλευθεριότητα θεωρῇ τὴν εἰλικρινῆ καὶ θερμὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην ὡς τὴν μόνην κινητήριον δύναμιν τῶν ἐνεργειῶν της. Οὗτος εἶνε ὁ θρίαμβος αὐτῆς καὶ ὅταν ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ τούτου, καθίσταται ἀληθῶς ἀρετὴ, ἀρετὴ ἐκ τῶν φαινοτάτων καὶ ἐξοχωτάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Βεβαίως εὐγενεῖς καὶ φιλόανθρωποι εἶνε οἱ βαθυπλουτοὶ ἐκεῖνοι, οἱ τείνοντες τὴν φιλόανθρωπον χεῖρά των καὶ ἐκ τοῦ θαυματοῦς πλούτου των δίδοντες ἐλεημοσύνας, ἀλλ' ἄξιοι μείζονος τιμῆς εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶνε ἠναγκασμένοι πρῶτον νὰ οἰκονομήσωσι καὶ νὰ ταλαιπωρηθῶσιν, ὅπως κατόπιν εἰς τὸ κατάλληλον μέρος δυνθῶσιν ἔτι πλεονα νὰ δώσωσι.

Πολλάκις παρετηρήθη καὶ ἐλέχθη, ὅτι ὡς ἐπὶ το πολὺ οἱ πτωχοὶ εἶνε ἐλευθεριώτεροι τῶν πλουσίων. Πρώτη αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου δυνατόν νὰ θεωρηθῇ, ὅτι μόνον ὁ πέννης δύναται νὰ γινώσκῃ τί σημαίνει στέρησις, ἐννοῶν δὲ κάλλιον τὰ βάσανα καὶ τὰ δεινὰ τῆς πτωχείας, βαθύτερον αἰσθάνεται τὴν διὰ τὰ ξένα παθήματα συμπάθειαν. Ἐν τούτοις ὑπάρχει βεβαιότατα καὶ δεύτερός τις λόγος: Χαρίζων ὁ πλούσιος ἐλάχιστόν τι μέρος τῆς περιουσίας του, δὲν δύναται νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἡδονὴν τῆς θυσίας εἰς τόσον βαθμόν, εἰς ὅσον ἀπολαμβάνει αὐτὴν ὁ πτωχός, ὁ ὅποιος τὴν χαρὰν ταύτην ἀπέκτησε μετὰ μόχθου πολλοῦ καὶ διὰ μυρίων πικρῶν στερήσεων. Ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν ὑψηλὴν ταύτην, οὐρανίαν, οὕτως εἰπεῖν, ἀπόλαυσιν ἐκ τῆς θυσίας, δύναται ἀναμφιβόλως νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐν τῇ τελειότητι αὐτῆς ἡ οἰκονομία εἶνε μία τῶν μεγίστων ἀρετῶν. Ἀλλὰ δὲν εἶνε τόσον εὐκολον ν' ἀρθῇ τις εἰς τὸ ὕψος τοῦτο, ὡς συνήθως πιστεύεται, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται τι πλείονον τῆς στιγμιαίας ἀποφάσεως, οὐδεὶς δὲ θὰ κατορθώσῃ ἐν „μιά, οὕτως εἰπεῖν, νυκτί“ — νὰ γίνῃ οἰκονόμος.

Ἐν πρώτοις ἀρχίσατε νὰ διαφυλάττετε ὅ,τι εἶνε ἴδιον ὑμῶν κτήμα, εἴτα μὴ προμηθεύσθε τι περιττόν, διὰ νὰ μὴ περιέλθῃτε ποτε εἰς τὴν θλιβεράν θέσιν, ὥστε νὰ στερεῖσθε καὶ τοῦ ἀναγκαίου, καὶ ἔπειτα, ὅταν ἡ τάξις, ἡ περίνοια καὶ ἡ προσοχὴ ἐξετέλεσε τὸ ἔργον της, τότε δύνασθε ἐνίοτε καὶ κάπου κάπου νὰ ἀποκόπτετε τι ἐκ τῶν συνήθων ἀναγκῶν. Ἀλλὰ καὶ τότε πρὸς μεγίστην ὑμῶν ἐκπληξιν θὰ ἰδῆτε, ὅτι οὐδεμίαν θὰ ἔχητε ἀνάγκην τόσης οἰκονομίας.